

ג וְקִטְרֹת הַסַּמִּים וּמִנְחַת הַתָּמִיד וְשֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה פְּקֻדֹת כָּל־הַמִּשְׁכָּן
וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ בְּקֹדֶשׁ וּבְכָלִיו:

ד א, ב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: אֶל־תִּכְרִיתוּ אֶת־שִׁבְט
ג מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם: וְזֹאת | עֲשׂוּ לָהֶם וַחֲיוּ וְלֹא יָמָתוּ
בְּגִשְׁתֶּם אֶת־קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים אַהֲרֹן וּבָנָיו יָבֹאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ
ד אִישׁ עַל־עַבְדּוֹתוֹ וְאֶל־מִשְׁאוֹ: וְלֹא־יָבֹאוּ לְרֹאוֹת כְּבָלַע אֶת־הַקֹּדֶשׁ
וּמָתוּ:

ה, ו וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נָשָׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית
ז אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחָתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה
ח תִּפְקֹד אוֹתָם כָּל־הַבָּא לְצָבָא צָבָא לְעַבְד עַבְדָּה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: זֹאת עַבְדַּת
ט מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשֹׁנִי לְעַבְד וּלְמִשְׁאָ: וְנָשָׂאוּ אֶת־יְרִיעֵת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל
מוֹעֵד מִכֶּסֶהוּ וּמִכֶּסֶה הַתְּחַשׁ אֲשֶׁר־עָלָיו מִלְּמַעְלָה וְאֶת־מִסְךְ פֶּתַח אֹהֶל
י מוֹעֵד: וְאֶת קַלְעֵי הַחֲצָר וְאֶת־מִסְךְ | פֶּתַח | שַׁעַר הַחֲצָר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן

תרגום אונקלוס

וקטורת בוסמיא ומנחת תדירא ומשחא דרבותא מטרת כל משכנא וכל די בה בקודשא ובמנוהי
א ומליל יי עם משה ועם אהרן למימר ב לא תשיצון ית שבטא זרעית קהת מגו לנאי ג ודא עבדיו להון ויחון ולא ימותון במקרהון לקדש
קודשא אהרן ובנוהי יעלון וימנון יתהון גבר גבר על פלחנה ולמטולה ד ולא יעלון למחזי כד מכסן ית מני קודשא ולא ימותון ה ומליל יי
עם משה למימר ו קבל ית חשבון בני גרשון אף אנון לבית אבהתהון זרעיתיהון ז מבר תלתיין שנין ולעלא עד בר חמשין שנין תמני יתהון
כל דאתי לחילא חילא למפלח פולחנא במשכן זמנא ח דין פולחן זרעית גרשון למפלח ולמטול ט ויטלון ית יריעת משכנא וית משכן זמנא
חופאה וחופאה דסגונא די עלוהי מלעלא וית פרסא דתרע משכן זמנא י וית סודי דרתא וית פרסא דמעלנא דתרע דרתא די על משכנא
פירוש רש"י

פקדת כל המשכן. ועוד היה ממנה על משא בני קהת לצוות איש
איש על עבודתו ועל משאו, והוא המשכן וכל אשר בו, כל
הסדורים למעלה בפרשה זו. אבל משא בני גרשון ומררי שאינן
מקדש הקדשים על פי איתמר היה, כמו שכתוב בפרשת 'נשא'
(להלן ד:יב,יז):

סדר ד (ב) אל תכריתו. אל תגרמו להם שימותו: (ד) ולא יבאו
לראות כבלע את הקדש. לתוך נרתיק שלו כמו שמפורש למעלה

מפתח סדרי התנ"ך

פתיחת סדר ד: נקבעה בדין מורא מקדש שהוא מרכזי בחיי העם כשישראל על אדמתו. הפטרת סדר ד: בנבואות ישעיה [סדר כח:] למען שמי אאריך אפי
ותהלתי אהטם־לך לבלתי הכריתך. במדרש רבה נדרש: ...ותהלתי אחטם לך, לפי שישראל נבראו לומר תהלתו של הקב"ה, ... לכך כרי שיתהלל שמו
בהם, הקב"ה חותמה לטובה... והיא גרמה להם שלא נכרתו בגלות. הוי, לבלתי הכריתך.

דבר אחר: למען שמי אאריך אפי, מדבר בקהתים. למה הדבר דומה? למלך, שהיה לו בן ונדבק ללסטים ונתפשו ונתפש בנו עמהם... וכך היו הלויים
נושאים המשכן והיה הקב"ה מביט בקרח ובעדתו, שעתידין לחלוק על משה ועל אהרן. אמר הקב"ה: מה אעשה לאלו, להרוג אותם עכשיו אי
אפשר, שהרי מעורבים הם עם האחרים צדיקים, וכדי שלא יפגע בכולם מדת הדין, לקח הקדוש ברוך הוא חצי שמו ונתן עליו, יה, שנתן הקב"ה
עליו הקהתי ה"א מתחלה ויו"ד בסוף, הרי יה, כדי לעשות עליהם משמתי, עד יבא יומם. הוי, למען שמי אאריך אפי וגו'. לכך כתיב, הקהתי כאן:

ד

וְעַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֵת מִיתְרֵיהֶם וְאֵת-כָּל-כְּלֵי עֲבֹדַתְךָ וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר יֵאָדָּם יַעֲשֶׂה לָּהֶם וְעָבְדוּ: עַל-פִּי אֶהְרֹן וּבְנָיו תִּהְיֶה כָּל-עֲבֹדַת בְּנֵי הַגֵּרָשִׁימִי לְכָל-מִשְׁאֵם וְלְכָל עֲבֹדַתְךָ וּפְקֻדֹתֶם עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמַרְתָּ אֵת כָּל-מִשְׁאֵם: זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי הַגֵּרָשִׁימִי בְּאֶהֱל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתֶּם בְּיַד אֵיתָמָר בֶּן-אֶהְרֹן הַכֹּהֵן: בְּנֵי מֵרָרִי לְמִשְׁפַּחַתְּם לְבֵית-אֲבֹתֶם לֵב תִּפְקֹד אֹתָם: מִכֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן-חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹדֶם כָּל-הַבָּא לְצִבָּא לְעֹבֵד אֶת-עֲבֹדַת אֶהֱל מוֹעֵד: וְזֹאת מִשְׁמַרְתַּם מִשְׁאֵם לְכָל-עֲבֹדַתְךָ בְּאֶהֱל מוֹעֵד קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וְאֲדָנָיו: וְעַמּוּדֵי הַחֲצָר סָבִיב וְאֲדָנֵיהֶם וַיִּתְּדֹתֶם וּמִיתְרֵיהֶם לְכָל-כְּלֵיהֶם וּלְכָל עֲבֹדַתְךָ וּבִשְׁמַת תִּפְקְדוּ אֶת-כָּלִי מִשְׁמַרְתַּם מִשְׁאֵם: זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מֵרָרִי לְכָל-עֲבֹדַתְךָ בְּאֶהֱל מוֹעֵד בְּיַד אֵיתָמָר בֶּן-אֶהְרֹן הַכֹּהֵן: וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן וּנְשֵׂאֵי הָעֵדָה אֶת-בְּנֵי הַקְּהָלִי לְמִשְׁפַּחַתְּם וּלְבֵית אֲבֹתֶם: מִכֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן-חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל-הַבָּא לְצִבָּא לְעֹבֵד בְּאֶהֱל מוֹעֵד: וַיְהִיו פְּקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחַתְּם אֶלְפִים שֶׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: כָּאֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת הַקְּהָלִי כָּל-הָעֹבֵד בְּאֶהֱל מוֹעֵד אֲשֶׁר פִּקֵּד מֹשֶׁה כֹּב וְאֶהְרֹן עַל-פִּי יְהוָה בְּיַד-מֹשֶׁה: וּפְקוּדֵי בְּנֵי לֵב שְׁנֵי כֹג גְּרִשׁוֹן לְמִשְׁפַּחֹתֶם וּלְבֵית אֲבֹתֶם: מִכֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד

תרגום אונקלוס

ועל מדבחה סחור סחור וית אטוניהון וית כל מני פולחנהון וית כל די יתמסר להון ויפולחון יא על מימר אהרן ובנוהי יהי כל פולחן בני גרשון לכל מטולהון ולכל פולחנהון ותמנון עליהון במטרא ית כל מטולהון יב דין פולחן ורעית בני גרשון במשכן זמנא ומטרתהון בידא דאיתמר בר אהרן כהנא יג בני מררי לזרעיתהון לבית אבהתהון תמני יתהון יד מבר תלתין שנין ולעלא ועד בר חמשין שנין תמנון כל דאתי לחילא למפלח ית פולחן משכן זמנא טו ודא מטרת מטולהון לכל פולחנהון במשכן זמנא דפי משכנא ועברוהי ועמודוהי וסמכוהי טז ועמודי דדרתא סחור סחור וסמכוהון וספיהון ואטוניהון לכל מניהון ולכל פולחנהון ובשמהון תמנון ית מני מטרת מטולהון יז דין פולחן ורעית בני מררי לכל פולחנהון במשכן זמנא בידא דאיתמר בר אהרן כהנא יח ומנא משה ואהרן ורברבי כנשתא ית בני קהת לזרעיתהון ולבית אבהתהון יט מבר תלתין שנין ולעלא ועד בר חמשין שנין כל דאתי לחילא לפולחנא במשכן זמנא כ והווי מניניהון לזרעיתהון תריין אלפיין שבע מאה וחמשין כא אלין מניני ורעית קהת כל דפלח במשכן זמנא די מנא משה ואהרן על מימרא דיי בידא דמשה כב ומניני בני גרשון לזרעיתהון ולבית אבהתהון כג מבר תלתין שנין ולעלא ועד

פירוש רש"י

ואת כל אשר יעשה להם. כתרגומו "וית כל די יתמסר להון" הקלעים במשא בני גרשון היו, ויתדות ומיתרים היו לבני גרשון: (יא) על פי אהרן ובניו. ואיזה מהבנים ממנה עליהם, "ביד איתמר בן אהרן הכהן": והייתדות ומיתרים. של עמודים, שהרי יתדות ומיתרי (טז) ויתדות ומיתרים.

ד כד

בְּחֶמְשֵׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לְצֹבֵא לְעַבְדָּהּ בְּאֶהֱל מוֹעֵד: וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם
 לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: אֵלֶּה פְקוּדֵי
 מִשְׁפַּחַת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל־הָעֶבֶד בְּאֶהֱל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
 עַל־פִּי יְהוָה: וּפְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם: מִבְּן
 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּחֶמְשֵׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לְצֹבֵא לְעַבְדָּהּ
 בְּאֶהֱל מוֹעֵד: וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחְתָּם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּמֵאוֹת: אֵלֶּה
 פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מְרָרִי אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה
 לְבִיד־מֹשֶׁה: כָּל־הַפְּקוּדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשֵׂי־יִשְׂרָאֵל
 אֶת־הַלְוִיִּם לְמִשְׁפַּחְתָּם וּלְבֵית אֲבֹתָם: מִבְּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד
 בְּחֶמְשֵׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לְעַבְדָּהּ עַבְדַּת עַבְדָּהּ וְעַבְדַּת מִשָּׂא בְּאֶהֱל
 מוֹעֵד: וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם שְׁמֹנֶת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וּשְׁמֹנִים: עַל־פִּי יְהוָה
 פָּקַד אֹתָם בִּיד־מֹשֶׁה אִישׁ אִישׁ עַל־עַבְדּוֹתוֹ וְעַל־מִשְׁאָו וּפְקוּדֵיו
 אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

לד, לה וידבר יהוה אל־משה לאמר: צו את־בני ישראל וישלחו מן־המחנה לד שלישי ב

תרגום אונקלוס

בר חמשין שנין כל דאתי לחילא לפולחנא במשפן זמנא כד והוו מניניהון לזרעיתהון לבית אבהתהון תרין אלפין ושית מאה ותלתין
 כה אלין מניני זרעית בני גרשון כל דפליח במשפן זמנא די מנא משה ואהרן על מימרא דיי כו ומניני זרעית בני מררי לזרעיתהון
 לבית אבהתהון כו מבר תלתין שנין ולעלא ועד בר חמשין שנין כל דאתי לחילא לפולחנא במשפן זמנא כה והוו מניניהון לזרעיתהון
 תלתא אלפין ומאתן כט אלין מניני זרעית בני מררי די מנא משה ואהרן על מימרא דיי בידא דמשה ל כל מניניא די מנא משה ואהרן
 וררבי ישראל ית לזאי לזרעיתהון ולבית אבהתהון לא מבר תלתין שנין ולעלא ועד בר חמשין שנין כל דאתי למפליח פולחן פולחנא
 ופולחן מטול במשפן זמנא לב והוו מניניהון תמניא אלפין וחמש מאה ותמנן לג על מימרא דיי מנא יהוה בידא דמשה גבר גבר
 על פולחנה ועל מטולה ומניניה די פקיד יי ית משה לה ומליל יי עם משה למימר לה פקיד ית בני ישראל וישלחו מן משריתא

פירוש רש"י

(לא) עבדת עבדה. הוא השיר במצלתים וכנורות, שם בשעת חנייתן, תוף הקלעים היא מחנה שכניה,
 שהיא עבודה לעבודה אחרת: ועבדת משא. כמשמעו:
 (לג) ופקדיו אשר צוה ה' את משה. ואותן הפקדים היו במצוה
 מבן שלשים שנה ועד בן חמשים:
 (לה) צו את בני ישראל וגו'. פרשה זו נאמרה ביום שהוקם
 המשכן, ושמונה פרשיות נאמרו בו ביום, כדאיתא במסכת
 גטין בפרק 'הנזקין' (דף טו): וישלחו מן המחנה. שלש מחנות היו

מפתח סדרי התנ"ך

מרחב סדר ד עוסק בחלוקת שבט לוי לתפקידים שונים בעבודת המשכן לפי משפחות. במדרש רבה [ו:]: ובשמות תפקדו את כלי משמרת משאם,
 הזהירם הקב"ה שיהיו מפקידים כל הלויים איש על עבודתו ועל משאו כדי שלא יבואו לידי מחלוקת. הרמב"ן [ד:יא] מדגיש את האחריות האישית
 לכלי המשכן: שכל אחד יחזיר כליו לידו [של איתמר] בחנות המשכן, ויאמר לו הרי לפניך כלים המסורים בידי. חלוקה זו בימי שיבת ציון והקמת בית
 המקדש השני נקבעה לראש סדר ג בעזרא: והקימו כהנאי בפלגתהון ולויא במחלקתהון על־עבדת א' די בירושלם ככתב ספר משה:
 3

ד

לו

כָּל־צְרוּעַ וְכָל־זָב וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ: מִזְכֹּר עַד־נִקְבָּה תִשְׁלַחוּ אֶל־מַחֲוֹץ
 לַמַּחֲנֶה תִשְׁלַחוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת־מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם:
 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַחוּ אוֹתָם אֶל־מַחֲוֹץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

לח, לט

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי לֹא
 יַעֲשׂוּ מִכָּל־חֲטָאת הָאָדָם לְמַעַל מֵעַל בִּיהוָה וְאִשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא:
 וְהִתְוֹדוּ אֶת־חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהָשִׁיב אֶת־אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמִּישְׁתּוֹ
 יִסֹּף עָלָיו וְנָתַן לְאִשֶׁר אָשֵׁם לוֹ: וְאִם־אִין לְאִישׁ גָּאֵל לְהָשִׁיב הָאָשֵׁם אֵלָיו
 הָאָשֵׁם הַמוֹשֵׁב לִיהוָה לִכְהֵן מִלְבָּד אֵיל הַכַּפָּרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר־בוֹ עָלָיו:
 וְכָל־תְּרוּמָה לְכָל־קֹדֶשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לִכְהֵן לוֹ יִהְיֶה: וְאִישׁ
 אֶת־קֹדֶשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר־יִתֵּן לִכְהֵן לוֹ יִהְיֶה:

אֶת־קֹדֶשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר־יִתֵּן לִכְהֵן לוֹ יִהְיֶה:

תרגום אונקלוס

כָּל דְּסָגִיר וְכָל דְּדָאָב וְכָל דְּמִסְאָב לְטָמִי נִפְשָׁא דְאִנְשָׁא לֹא מְדַכֵּר עַד נִוְקְבָא תִשְׁלַחוּן לְמִבְרָא לְמִשְׁרִיתָא תִשְׁלַחוּן וְלֹא יִסְאָבוּן יֵת מִשְׁרִיתָהוֹן דִּי שְׂכִינְתִּי שְׂרִיָא בִינְיָהוֹן לֹא וְעַבְדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשִׁלְחוּ יִתְהוֹן לְמִבְרָא לְמִשְׁרִיתָא כְּמָא דִּי מְלִיל יֵי עִם מִשָּׁה כֵן עַבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא וּמְלִיל יֵי עִם מִשָּׁה לְמִימַר לֹא מְלִיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אוֹ אִתְתָּא אַרִי יַעֲבֹדוּן מִכָּל חוֹבֵי אִנְשָׁא לְשִׁקְרָא שְׁקֵר קָדָם יֵי וְיַחֲוֹב אִנְשָׁא הַהוּא מ וְיִוְדוּן יֵת חוֹבִיָהוֹן דִּי עַבְדוּ וְיִתְב יֵת חוֹבְתָה בְּרִישָׁה וְחִמְשָׁה יוֹסֵף עָלוּהִי וְיִתֵן לְדַחֵב לֹא מָא וְאִם לִית לְגַבַר פְּרִיק לְאִתְבָּא חוֹבְתָא לֹא חוֹבְתָא דְמִתְב קָדָם יֵי לְכַהֲנָא בַר מְדַכֵּר כְּפוּרִיא דִּי יִכְפֹּר בַּה עָלוּהִי מִב וְכָל אִפְרִשׁוּתָא לְכָל קוֹדֶשִׁיא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יִקְרִבוּן לְכַהֲנָא דְלֹא יִהָיוּ גְבַר דִּיתֵן לְכַהֲנָא דְלֹא יִהָיוּ מִב וְכָל אִפְרִשׁוּתָא לְכָל קוֹדֶשִׁיא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יִקְרִבוּן לְכַהֲנָא דְלֹא יִהָיוּ גְבַר דִּיתֵן לְכַהֲנָא דְלֹא יִהָיוּ מִב וְכָל אִפְרִשׁוּתָא לְכָל קוֹדֶשִׁיא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יִקְרִבוּן לְכַהֲנָא דְלֹא יִהָיוּ גְבַר דִּיתֵן לְכַהֲנָא דְלֹא יִהָיוּ מִב

פירוש רש"י

הָאָשֵׁם הַמוֹשֵׁב. זֶה הַקָּרֵן וְהַחֲמֵשׁ: לֹא לִכְהֵן. קָנָאוּ הַשֵּׁם וְנָתְנוּ לִכְהֵן שְׂבָאוֹתוֹ מִשְׁמֵר: מִלְבָּד אֵיל הַכַּפָּרִים. הָאָמֹר ב' וַיִּקְרָא' (ב:ו) שֶׁהוּא צְרִיף לְהַבְיָא: (מב) וְכָל תְּרוּמָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל, וְכִי תְרוּמָה מִקְרִיבִין לִכְהֵן, וְהֵלֵא הוּא הַמַּחֲזֵר אַחֲרֶיהָ לְבֵית הַגְּדֻלּוֹת, וְזֶה תְלָמוּד לֹאמַר "אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לִכְהֵן", אֵלּוּ הַבְּכוּרִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם "תְּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ" (שְׁמוֹת יז:כו), וְאִינִי יוֹדֵעַ מַה יַעֲשֶׂה בָהֶם, תְּלָמוּד לֹאמַר "לִכְהֵן לוֹ יִהְיֶה", בָּא הַכְּתוּב וְלָמַד עַל הַבְּכוּרִים שֶׁיִּהְיֶה נִתְּנִין לִכְהֵן: (מג) וְאִישׁ אֶת קֹדֶשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה. לְפִי שֶׁנֶּאֱמָרוּ מִתְּנֹת כְּהֵנָה וְלוֹיָהּ, יְכוּל יְכוּאוּ וְיִטְלוּם בְּזֹרֻעַ, תְּלָמוּד לֹאמַר "וְאִישׁ אֶת קֹדֶשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה", מְגִיד שֶׁטוֹבַת הַנֶּאֱתֵן לְכַהֲנָיִם. וְעוֹד מְדַרְשִׁים דְּרָשׁוּ בוֹ בְּסִפְרֵי. וּמְדַרְשׁ אַגְדָּה וְאִישׁ אֶת קֹדֶשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה. מִי שֶׁמַּעֲכָב מִעֲשָׂרוֹתָיו וְאִינוּ נֹתְנֵן, לוֹ יִהְיֶה הַמַּעֲשָׂרוֹת, סוּף שֶׁאִין שְׂדֵהוּ עוֹשֶׂה אֵלּא אֶחָד מִעֲשָׂרָה שֶׁהִיְתָה לְמוֹדָה לְעֲשׂוֹת: אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לִכְהֵן. מִתְּנֹת הָרְאוּיוֹת לוֹ: לוֹ יִהְיֶה. מִמּוֹן הַרְבֵּה:

מפתח סדרי התנ"ך

פרשה לד [סדר ד פסוקים לד-לז] עוסקת בשילוח טמאים ממחנות כהונה, לוייה וישראל. הטעם הוא: ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם. מצוות השמירה על טהרת מחנה ישראל נקבעה כראש סדר יח בחומש דברים: כִּי־תֵצֵא מִחֲנֶה עַל־אִיבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע: כִּי־יִהְיֶה כִּךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרָה־לִּילָה וַיֵּצֵא אֶל־מַחֲוֹץ לַמַּחֲנֶה... כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ | בְּקָרִיב מִחֲנֶךָ לְהִצִּילְךָ וְלִתֵּת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחֲנֶיךָ קֹדֶשׁ

ה א ב וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם איש לו רביעי ג
 ג איש כִּי-תשטה אִשְׁתּוֹ וּמַעַלָה בוּ מַעַל: וְשָׁכַב אִישׁ אִתָּהּ שִׁכְבַת-זָרָע נשא
 וְנִעַלְמָם מֵעֵינַי אִישָׁהּ וְנִסְתַּרְהָ וְהִיא נִטְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ וְהוּא לֹא
 ד נִתְפָּשָׂה: וְעָבַר עָלָיו רוּחַ-קְנָאָה וְקָנָא אֶת-אִשְׁתּוֹ וְהוּא נִטְמָאָה אוֹ-עָבַר
 ה עָלָיו רוּחַ-קְנָאָה וְקָנָא אֶת-אִשְׁתּוֹ וְהִיא לֹא נִטְמָאָה: וְהִבִּיא הָאִישׁ
 אֶת-אִשְׁתּוֹ אֶל-הַכֹּהֵן וְהִבִּיא אֶת-קַרְבְּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירַת הָאִפָּה קֶמַח
 שְׁעָרִים לֹא-יִצָק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא-יִתֵּן עָלָיו לִבְנָהּ כִּי-מִנְחַת קְנָאת הוּא
 ו ז מִנְחַת זָכָרוֹן מִזְכַּרְת עוֹן: וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמְדָהּ לִפְנֵי יְהוָה: וְלָקַח

תרגום אונקלוס

א ומליל יי עם משה למימר ב מלל עם בני ישראל ותימר להון גבר גבר ארי תסטי אתמה ותשקר בה שקר ג וישכב גבר יתה שכבת זרעא ויהי מכסא מעיני בעלה ומטמא והיא מסאבא וסהיד לית בה והיא לא אתחדת ד ויעבר עלוהי רוח קנאה ויקני ית אתמה והיא מסאבא או עבר עלוהי רוח קנאה ויקני ית אתמה והיא לא מסאבא ה וייתי גברא ית אתמה לות כהנא וייתי ית קרבנה עלה חד מן עסרא בתלת סאין קמחא שערין לא יריק עלוהי משחא ולא יתן עלוהי לבנתא ארי מנחת קנאתא הוא מנחת דוכרנא מדפרת חובא ו ויקרב יתה כהנא ויקימנה קדם יי ז ויסב

פירוש רש"י

אֹתָהּ: וְנִסְתַּרְהָ. שֶׁעוֹר שֶׁתְּרָאָה לְטִמְאָת בִּיאָה: וְעַד אֵין בָּהּ. הָא אִם יֵשׁ בָּהּ אֶפְלוּ עַד אֶחָד שְׁאֹמֵר נִטְמָאָת, לֹא הִיְתָה שׁוֹתָה: וְעַד אֵין בָּהּ. בְּטִמְאָה, אֲבָל יֵשׁ עֲדִים לְסִתְיָהּ: נִתְפָּשָׂה. נֶאֱנָסָה, כְּמוֹ "וְתִפְשָׁה וְשָׁכַב עִמָּה" (דברים יז:כג): (ד) וְעָבַר עָלָיו. קָדָם לְסִתְיָהּ: רוּחַ קְנָאָה וְקָנָא. פָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ לְשׁוֹן הַתְּרָאָה, שֶׁמִּתְרָה בָּהּ, אֵל תִּסְתַּרֵי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי: וְהוּא נִטְמָאָה אוֹ עָבַר עָלָיו וְגו'. כְּלוּמַר, הוּא הַתְּרָה בָּהּ וְעָבְרָה עַל הַתְּרָאָתוֹ, וְאֵין יָדוּעַ אִם נִטְמָאָה אִם לֹא: (ה) קֶמַח. שֶׁלֹּא יְהִי מִסְלַת: שְׁעָרִים. וְלֹא חֲטִיִּם, הִיא עֲשִׂתָה מַעֲשֵׂה בְהֵמָה וְקַרְבְּנָהּ מֵאֵל בְּהֵמָה: לֹא יִצָק עָלָיו שֶׁמֶן. שֶׁלֹּא יְהִי קַרְבְּנָהּ מֵהֵדֵר, שֶׁהַשֶּׁמֶן קְרוּי "אוֹר" וְהִיא עֲשִׂתָהּ בַחֲשֵׁךְ: וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לִבְנָהּ. שֶׁהָאֵמָהוֹת נִקְרָאוֹת לִבּוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאֵל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה" (שיר השירים פסוק נא), וְהִיא פֶרֶשָׁה מִדְרָכִיָּהּ: כִּי מִנְחַת קְנָאת הוּא. הַקֶּמַח הַזֶּה, "קֶמַח" לְשׁוֹן זָכָר: מִנְחַת קְנָאת. מֵעוֹרְרַת עָלֶיהָ שְׁתֵּי קְנָאוֹת, קְנָאת הַמָּקוֹם וְקְנָאת הַבְּעַל:

מפתח סדרי התנ"ך

דְּעַתָּה יוֹצְרֵינוּ / רְעוֹת יִצְרֵינוּ // אֲשֶׁר הוּא צְרִינוּ / רְבוּץ בְּצַדֵינוּ
 נוֹאֵף נִקְרָא חֶסֶר לֵב / וְנוֹאֲפֵת נְצוֹרֵת לֵב // וְאֵתָהּ יוֹצֵר לֵב / חוֹקֵר מְחַקְרֵי לֵב
 יְהִי כִכָּה גִחְלַת / אֲשֶׁר בָּנוּ גִחְלַת // וְחָדַשׁ לֵב בְּשָׂר / וְלֵב שְׁמִיר יוֹסֵר
 יִצֵּר רַע תַּעֲקוֹר / וְעוֹד לֹא תִפְקוֹד ...

גם רש"י על פסוק ב מצטט את הפסוק: נאף אשה חסר לב.

שלושה מרחבי סדרים עוסקים באיסור גילוי ערויות:

מרחב סדר יד בחומש ויקרא: כְּמַעֲשֵׂה אֲרָץ-מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם-בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמַּעֲשֵׂה אֲרָץ-כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחַקְתִּיהֶם לֹא תִלְכּוּ: מרחב סדר ה בחומש במדבר העוסק בסוטה, ומרחב סדר כ בחומש במדבר וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל-בנות מואב: העוסק בחטא בעל פעור.

ה

הַכֹּהֵן מִיַּם קְדוֹשִׁים בְּכָל־חֲרָשׁ וּמִן־הַעֲפֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמַּשָּׁן
 ח יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמֵּיִם: וְהַעֲמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפְרַע
 אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת הַזִּכְרוֹן מִנְחַת קִנְאֵת הָאֵל
 ט וּבִיד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מִי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים: וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר
 אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אִתְּךָ וְאִם־לֹא שָׁטִית טְמֵאָה תַּחַת אִישׁךָ
 י הַנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה: וְאֵת כִּי שָׁטִית תַּחַת אִישׁךָ וְכִי
 יא נְטַמְאָת וַיִּתֵּן אִישׁ בְּךָ אֶת־שִׁכְבְּתוֹ מִבְּלַעְדֵי אִישׁךָ: וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן
 אֶת־הָאִשָּׁה בְּשִׁבְעַת הָאֵלֶּה וְאָמַר הַכֹּהֵן לְאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתְךָ לְאֵלֶּה
 יב וְלִשְׁבַּעַה בְּתוֹךְ עַמְּךָ בְּתַת יְהוָה אֶת־יְרִכְךָ נִפְלֹת וְאֶת־בִּטְנְךָ צָבָה: וְכֹאֵו
 הַמֵּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמַעֲיָךְ לְצַבּוֹת בָּטָן וְלִנְפַל יֶרֶךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה
 יג אֲמֵן | אֲמֵן: וְכָתַב אֶת־הָאֵלֶּת הַכֹּהֵן בְּסֵפֶר וּמַחָה אֶל־מֵי הַמָּרִים:

תרגום אונקלוס

כהנא מי כיוור במן דחסף ומן עפרא די יהי ביסודי משכנא יסב כהנא ויתן למיא ח ויקים כהנא ית אתתא קדם יי ויפרע ית רישא דאתתא ויתן על ידהא ית מנחת דוכרנא מנחת קנאתא היא ובידא דכהנא יהון מיא מרידיא מלטטיא ט ויומי יתה כהנא ויימר לאתתא אם לא שכיב גבר יתיד ואם לא סטית לאסתאבא בר מבעליך הוי זכאה ממיא מרידיא מלטטיא האלין י ואת ארי סטית בר מבעליך וארי אסתאבא ויהב גבר ביד ית שכבתה בר מבעליך יא ויומי כהנא ית אתתא במומתא דלוטא ויימר כהנא לאתתא יתן יי יתיד ללוט ולמומי בגו עמיד בדיתן יי ית ירפיד מסיא וית מעיכי נפיחין יב ויעלון מיא מלטטיא האלין במעיכי לאפחא מעין ולאמסאה ירכא ותימר אתתא אמן אמן יג ויכתוב ית לוטיא האלין כהנא בספרא וימחוק למיא מרידיא

פירוש רש"י

(ז) מים קדושים. שקדשו בכיור. לפי שנעשה הכיור מנחשת מראות הצובאות, וזו פרשה מדרכיהן, שהיו נבעלות לבעליהן במצרים תחת התפוח וזו קלקלה לאחר, תבדק בו: בכלי חרש. היא השקתה את הנואף יין משבח בכוסות משבחים, לפיכך תשתה מים המרים במקידה בזויה של חרס: (ח) והעמיד הפהו וגו'. והלא כבר נאמר "והעמדה לפני ה'", אלא מסייעין היו אותה ממקום למקום, כדי ליגעה ותטרף דעתה ותודה: ופרע. סותר את קליעת שערה כדי לבזותה, מכאן לבנות ישראל שלגוי הראש גנאי להן: לפני ה'. בשער נקנור, הוא שער העזרה המזרחי, דרך כל הנכנסים: ונתן על כפיה. ליגעה, אולי תטרף דעתה ותודה, ולא ימחה שם המיוחד על המים: המרים. על שם סופן, שהם מרים לה: המאירים. המחסרים אותה מן העולם, לשון "סלון ממאיר" (יחזקאל יז:יב). ולא יתכן לפרש 'מים ארורים', שהרי קדושים הן. ולא 'ארורים' כתב הכתוב, אלא 'מאירים' את אחרים. ואף אונקלוס לא תרגם 'ליטיא' אלא 'מלטטיא', שמראות קללה בגופה של זו: (ט) והשביע וגו'. ומה היא השבועה, "אם לא שכב הנקי" הא אם שכב, חנקי, שמפלל לאו אתה שומע הן,

ה

יד

נשא

וְהִשְׁקָה אֶת-הָאִשָּׁה אֶת-מֵי הַמָּאֲרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְּאָרָרִים
 לְמָרִים: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקִּנְאָת וְהֵנִיף אֶת-הַמִּנְחָה
 לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל-הַמִּזְבֵּחַ: וְקִמֵּץ הַכֹּהֵן מִן-הַמִּנְחָה
 אֶת-אֲזֹכְרֹתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַהּ וְאַחַר יִשְׁקָה אֶת-הָאִשָּׁה אֶת-הַמַּיִם:
 וְהִשְׁקָה אֶת-הַמַּיִם וְהִיְתָה אִם-נִטְמָאָהּ וְתִמְעַל מֵעַל בְּאִשָּׁהּ וּבָאוּ בָהּ
 הַמַּיִם הַמְּאָרָרִים לְמָרִים וְצִבְתָּהּ בַטֶּנֶה וְנִפְלָה יָרְכָהּ וְהִיְתָה הָאִשָּׁה לְאֵלָהּ
 בְּקָרֵב עִמָּהּ: וְאִם-לֹא נִטְמָאָהּ הָאִשָּׁה וְטַהֲרָה הוּא וְנִקְתָּה וְנִזְרְעָה זָרַע:
 זֹאת תֹּרַת הַקִּנְאָת אֲשֶׁר תִּשְׁטֹה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנִטְמָאָהּ: אוֹ אִישׁ
 אֲשֶׁר תִּעְבֹּר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנְאָת אֶת-אִשְׁתּוֹ וְהִעֲמִיד אֶת-הָאִשָּׁה לִפְנֵי
 יְהוָה וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֶת כָּל-הַתּוֹרָה הַזֹּאת: וְנָקָה הָאִישׁ מֵעוֹן וְהָאִשָּׁה
 הִהוּא תִשָּׂא אֶת-עוֹנָהּ:

תרגום אונקלוס

יד וישקי ית אתתא ית מיא מריירא מלטטיא ויעלון בה מיא מלטטיא למרירו טו ויסב כהנא מידא דאתתא ית מנחת קנאתא ויריס ית מנחתא קדם יי ויקרב יתה למדבחה טו ויקמוץ כהנא מן מנחתא ית אדכרתה ויסב למדבחה ובתר כן ישקי ית אתתא ית מיא יי וישקנה ית מיא ותהי אם אסתאבת שקר בכעלה ויעלון בה מיא מלטטיא למרירו ויפחון מעהא ותתמסי ירכה ותהי אתתא ללוט בגו עמה יח ואם לא אסתאבת אתתא ודכואה היא ותפול זכאה ותעדי עדוי ית דא אורייתא דקנאתא די תסטי אתתא פר מפעלה ותסתאב כ או גבר די תעבר עלוהי רוח קנאה ויקני ית אתתה ויקם ית אתתא קדם יי ויעבד לה כהנא ית כל אורייתא הדא כא ויהי זכאה גברא מחוכא ואתתא ההיא תקבל ית חובה

פירוש רש"י

טמאה אני: וצבתה בטנה וגו'. אף על פי שבקללה הזכיר ירד תחלה, המים אינן בודקין אלא כדרך כניסתן בה: והיתה האשה לאלה. כמו שפרשתי, שיהיו הכל אלין בה: בקרב עמה. הפרש יש בין אדם המתנול במקום שנכר לאדם המתנול במקום שאינו נכר: (יח) ואם לא נטמאה האשה. בסתירה זו: וטהרה הוא. במקום אחר: ונקתה. ממים המאורים, ולא עוד אלא ונזרעה זרע, אם היתה יולדת בצער תלד ברוח, אם היתה יולדת שחורים יולדת לבנים: (כ) או איש. כמו "או נודע" (שמות טז: לו), כלומר, אם איש קנאי הוא, לכך ויהעמיד את האשה: (כא) ונקה האיש מעון. אם בדקה המים, אל ידאג לומר חבתי במיתתה, נקי הוא מן הענש. דבר אחר, משישקנה תהא אצלו בהתר "ונקה מעון", שהסוטה אסורה לבעלה:

מפתח סדרי התנ"ך

אמר ר' ישמעאל גדול הוא השלום, שמצינו שויתר הקב"ה על שמו שנכתב בקדושה שימחה על המים, [להשקיית סוטה] כדי להטיל שלום בין איש לאשתו. [מסכת דרך ארץ זוטא פרק יא].

בקשר שבין טהרת וקדושת הקשר בין איש לאשתו והשמחה של איש באשתו עוסק גם ראש סדר ב במשלי: יהי-מקורך כרוך ושלמח מאשת נעורך: שלושה ראשי סדרים בחומש ויקרא עוסקים בטהרת המשפחה:

ראש סדר ז ...אשה כי תזרע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה טמאה: ראש סדר יא איש איש כי יתה זב מבשרו זוכו טמא הוא: וראש סדר יב ואשה כייזוב זוב דמה ימים רפים בלא עת-נדתה או כייזוב על-נדתה כלימי זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה הוא:

ה כב, כג וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם איש לו ד
כד או-אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר ליהוה: מיין ושכר יזיר חמץ נשא
כה ויבשים לא יאכל: כל ימי נזרו מפל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים
כו ועד-זג לא יאכל: כל-ימי נדר נזרו תער לא-יעבר על-ראשו עד-מלאת
כז הימם אשר-יזיר ליהוה קדש יהיה גדל פרע שער ראשו: כל-ימי הזיר
כח ליהוה על-נפש מת לא יבא: לאביו ולאמו ולאחיו ולאחיתו לא-יטמא
כט להם במתם כי נזר אלהיו על-ראשו: כל ימי נזרו קדש הוא ליהוה:
ל וכי-ימות מת עליו בפתע פתאם וטמא ראש נזרו וגלח ראשו ביום
לא טהרתו ביום השביעי יגלחנו: וביום השמיני יבא שתי תרים או שני
לב בני יונה אל-הכהן אל-פתח אהל מועד: ועשה הכהן אחד לחטאת
ואחד לעלה וכפר עליו מאשר חטא על-הנפש וקדש את-ראשו ביום
לג ההוא: והזיר ליהוה את-ימי נזרו והביא כבש בן-שנתו לאשם והימים

תרגום אונקלוס

כב ומליל יי עם משה למימר כג מלל עם בני ישראל ותימר להון גבר או אתתא ארי יפרש למדר נדר נזירו למיזר קדם יי כד מחמר חדת ועתיק
נזיר חל דחמר חדת וחל דחמר עתיק לא ישתי וכל מתרות ענבין לא ישתי וענבין רטיבין ויבשין לא ייכול כה כל יומי נזרה מכל דיתעבד מגפנא
דחמרא מפורצנין ועד עצורין לא ייכול כו כל יומי נדר נזרה מספר לא יעבר על רישה עד משלם יומיא דינזר קדם יי קדיש יהי מרבי פרוע
שער רישה כו כל יומין דינזר קדם יי על נפשא דמתא לא ייעול כה לאבוהי ולאמה ולאחיהי ולאחיתה לא יסתאב להון במותהון ארי כלילא דאלהה
על רישה כט כל יומי נזרה קדיש הוא קדם יי ל וארי ימות מתא עלוהי בתכף שלו ויסאב ריש נזרה ויגלח רישה ביומא דרכותה ביומא שביעאה
יגלחנה לא וביומא תמינאה ייתי תרתין שפנינין או תרין בני יונה לות כהנא לתרע משכך זמנא לב ויעבד כהנא חד לחטאתא וחד לעלתא
ויכפר עלוהי מדחב על מתא ויקדש ית רישה ביומא ההוא לג ויזר קדם יי ית יומי נזרה וייתי אמר בר שתה לאשמא ויומא
פירוש רש"י

(כג) כי יפלא. יפריש. למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרוצה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, שהוא מביא לידי ניאוף: נדר נזיר. אין נזירה בכל מקום אלא פרישה, אף פאן שפרש מן היין: להזיר לה. להבדיל עצמו מן היין לשם שמים: (כד) מיין ושכר. כתרגומו "מחמר חדת ועתיק", שהיין משכר כשהוא ישן: וכל משרת. לשון צביעה במים או בכל משקה, ובמשון משנה יש הרבה, "אין שורין דיו וסממנים", "נזיר ששרה פתו ביין": (כה) חרצנים. הם הגרעינין: זג. הם הקלפות שמבחוץ, שהחרצנים בתוכן כענבל בזוג: (כו) קדש יהיה. השער שלו, לגדל הפרע של שער ראשו: פרע. נקוד פתח לפי שהוא דבוק לשער ראשו, פרע של שער. ופירושו של "פרע" גדול של שער. וכן "את ראשו לא יפרע" (ויקרא יז), ואין קרוי פרע פחות משלשים יום: מרחב סדר ה מחבר את דיני סוטה ונזיר וכדברי המדרש המובא ברש"י: למה נסמכה... לומר לך שכל הרוצה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין.

ה לֹד הָרֵאשִׁימִים יִפְלוּ כִּי טָמֵא נִזְרוּ: וְזֹאת תּוֹרַת הַנְּזִיר בַּיּוֹם מְלֵאת יָמֵי נִזְרוֹ
 לֹה יָבִיא אֹתוֹ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה כֹּפֶשׂ
 בֶּן־שְׁנָתוֹ תָּמִים אֶחָד לְעֹלָה וְכִבְשֶׁה אֶחָת בַּת־שְׁנָתָה תְּמִימָה לְחֻטָּאת
 לוֹ וְאֵיל־אֶחָד תָּמִים לְשִׁלְמִים: וְסַל מִצּוֹת סֵלֶת חֶלֶת בְּלוּלֹת בִּשְׁמֶן וּרְקִיקֵי
 לוֹ מִצּוֹת מְשֻׁחִים בִּשְׁמֶן וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם: וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וַעֲשֵׂה
 לֹה אֶת־חֻטָּאתוֹ וְאֶת־עֹלָתוֹ: וְאֶת־הָאֵיל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה עַל סַל
 לֹט הַמִּצּוֹת וַעֲשֵׂה הַכֹּהֵן אֶת־מִנְחָתוֹ וְאֶת־נִסְכּוֹ: וּגְלַח הַנְּזִיר פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד אֶת־רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת־שֶׁעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל־הָאֵשׁ
 מִ אֲשֶׁר־תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַזֹּרֵעַ בְּשֵׁלָה מִן־הָאֵיל וְחֶלֶת
 מִצָּה אֶחָת מִן־הַסֶּל וּרְקִיקֵי מִצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל־כַּפֵּי הַנְּזִיר אַחַר הַתְּגַלְחָהוּ
 מֵא אֶת־נִזְרוֹ: וְהֵנִיף אוֹתָם הַכֹּהֵן | תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל חֻזָּה
 מֵב הַתְּנוּפָה וְעַל שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתָּה הַנְּזִיר יַיִן: זֹאת תּוֹרַת הַנְּזִיר
 אֲשֶׁר יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיהוָה עַל־נִזְרוֹ מִלֶּבֶד אֲשֶׁר־תִּשְׁיֵג יָדוֹ כִּפִּי נִדְרוֹ אֲשֶׁר
 יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ:

תרגום אונקלוס

קדמאי יבטלון ארי אסתאב נזרה לד ודא אורייתא דנזירא ביום משלים ימי נזרה ייתי יתה לתרע משפן זמנא לה ויקרב ית קרבנה קדם יי אמר בר שמה שלים חד לעלתא ואמרתא חדא בת שתה שלמתא לחטאתא ודכר חד שלים לנכסת קודשיא לו וסלא דפטריא סלתא גריצן דפילן במשח ואספוגין פטירין דמשיחין במשח ומנחתהון ונספיהון לו ויקרב כהנא קדם יי ויעבד ית חטאתה וית עלתה לה וית דכרא יעבד נכסת קודשיא קדם יי על סלא דפטריא ויעבד כהנא ית מנחתה וית נסכה לט ויגלח נזירא בתרע משפן זמנא ית ריש נזרה ויסב ית שער ריש נזרה ויתן על אשתא די תחות דודא דנכסת קודשיא מ ויסב כהנא ית דרעא בשלא מן דכרא וגרצתא פטיריתא חדא מן סלא ואספוג פטירי חד ויתן על ידי נזירא פתר דגלח ית נזרה מא וירים יתהון כהנא ארמא קדם יי קודשא הוא לכהנא על חדיא דארמותא ועל שקא דאפרשותא ובתר כן ישתי נזירא חמרא מב דא אורייתא דנזירא די ידר קרבנה קדם יי על נזרה בר מדתדבק ידה כפוס נזרה די ידר כן יעבד על אורייתא דנזרה

פירוש רש"י

תחת הדוד שהוא מבשלין בו לפי ששלמי נזיר היו מתבשלין בעזרה, שצריך לטול הכהן הזרוע אחר שנתבשלה ולהניף לפני ה': (מ) הזרע בשלה. לאחר שנתבשלה: (מא) קדש הוא לפהו. החלה והרקיק והזרע תרומה הן לפהו: על חזה התנופה. מלבד חזה ושוק הראויים לו מכל שלמים, מוסף על שלמי נזיר הזרוע הזה. לפי שהיו שלמי נזיר בכלל ויצאו לדון בדבר החדש להפרשת זרוע, הצריך להחזירן לכלל לדון אף בחזה ושוק: (מב) מלבד אשר תשיג ידו. שאם אמר, הריני נזיר על מנת לגלח על מאה עולות ועל מאה שלמים, כפי נדרו אשר ידר כן יעשה מוסף על תורת נזרו. על תורת הנזיר מוסף ולא יחסר, שאם אמר, הריני נזיר חמש נזירות על מנת לגלח על ג' בהמות הללו, אין אני קורא בו "כאשר ידר כן יעשה":

הראשנים יפלו. לא יעלו מן המנין: (לד) יביא אתו. יביא את עצמו, וזה אחד משלשה אתי"ם שהיה רבי ישמעאל דורש כן, כיוצא בו "והשיאו אותם עון אשמה" (ויקרא יז:ז), את עצמם, כיוצא בו "ויקבר אתו בגי" (דברים כז:לה), הוא קבר עצמו: (לו) ומנחתם ונספיהם. של עולה ושלמים, לפי שהיו בכלל ויצאו לדון בדבר חדש שיטעינו לחם, החזירן לכללן שיטעינו נסכים פדין עולה ושלמים: חלת מצות ורקיקי מצות. עשר מכל מין: (לח) זבח שלמים לה על סל המצות. ישחט את השלמים על מנת לקדש את הלחם: את מנחתו ואת נסכו. של איל: (לט) וגלח הנזיר פתח אהל מועד. יכול יגלח בעזרה, הרי זה דרך בנין, אלא "וגלח הנזיר" לאחר שחטת השלמים שכתוב בהן "ושחטו פתח אהל מועד" (ויקרא א:לה): אשר תחת זבח השלמים.

א	ב	וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-אהרן ואל-בניו לאמר כה תברכו	לח	ה
ג	את-בני ישראל אמור להם:	יברכך יהוה	לט	נשא
ד	וישמרך:	יאר יהוה פניו אליך	מ	
ה	ויחנך:	ישא יהוה פניו אליך וישם לך	מא	
ו	שלום:	ושמו את-שמי על-בני ישראל	מב	
ז	ואני אברכם:	ויהי ביום כלות משה להקים	מג	חמישי
		את-המשכן וימשח אתו ויקדש אתו ואת-כל-כליו ואת-המזבח		
		ואת-כל-כליו וימשחם ויקדש אתם: ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית		
		אבתם הם נשיאי המטות הם העמדים על-הפקדים: ויביאו את-קרבתם		

תרגום אונקלוס

א ומליל יי עם משה למימר ב מלל עם אהרן ועם בנוהי למימר כדן תברכו ית בני ישראל תימרזן להזן ג יברכינך יי ויטרינך
 ד ינהר יי שכנתה לותך וירחם יתך ה יסב יי אפה לותך וישוי לך שלם ו וישוון ית ברכת שמי על בני ישראל ונא אברכונן
 ז והוה ביומא דשיצי משה לאקמא ית משכנא ורבי יתה וקדיש יתה וית כל מנוהי וית מדבחא וית כל מנוהי ורבנון וקדיש יתהזן
 ח וקריבו רבבי ישראל רישי בית אבהתהזן אנון ורבבי שבטיא אנון דקנימין על מניניא ט ואיתיו ית קרבניהזן

פירוש רש"י

סדר ו (ב) אמור להם. כמו "זכור, שמור", בלעז דישי"ט:
 אמור להם. שיהיו כלם שומעים: אמור. מלא, לא תברכם בחפזון
 ובהלות אלא בכונה ובלב שלם: (ג) יברכך. שיתברכו נכסיד:
 וישמך. שלא יבואו עליך שודדים לטול ממונדך, שהנותן
 מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו מכל אדם, וכיון שבאים
 ליסטים עליו ונוטלין אותה ממנו, מה הנאה יש לו במתנה זו,
 אבל הקדוש ברוך הוא, הוא הנותן הוא השומר.
 והרבה מדרשים דרשו בו בספרי: (ד) יאר ה' פניו אליך. יראה
 לך פנים שוחקות, פנים צהבות: ויחנך יתן לך חן:
 (ה) ישא ה' פניו אליך. יכבדו כעסו: (ו) ושמו את שמי. יברכום
 בשם המפורש: ואני אברכם. לישאל, ואסכים עם הפהנים. דבר
 אחר, "ואני אברכם" לפהנים: (ז) ויהי ביום כלות משה. "כלת"
 כתיב, יום הקמת המשכן היו ישראל ככלה הנכנסת לחפה:
 כלות משה. בצלאל ואהליאב וכל חכם לב עשו את המשכן

מפתח סדרי התנ"ך

הפטרס הסדר היא מנבואות ישעיה [יו:נט] פי אצק-מים על-צמא ונוזלים על-יבשה אצק רוחל על-זרעך וברכתי על-צאצאיך:
 רבי יניי מקשר בפיוטו בין הבטחת ה' לאברהם כה יהיה זרעך, דברי ה' למשה לקראת מתן תורה כה תאמר לבית יעקב והציווי על ברכת הכהנים כה
 תברכו את בני ישראל.
 אומן הבטחה אשר לאב היבטחה // זרעך כה יהיה ברוך
 בו בלשון לעת יבוכו // אשר צויתה למשה כה תברכו
 גם מעת כה תאמר בסיני נאמר להם // צויתה להתברך ככה אמור להם
 דוגלו שם היות ממלכת כהנים // משם זכו לברכת כהנים

הקשרים בין ראשי סדרים בנ"ך לפסוקי התורה: ראש סדר יד בדברי הימים ויכל שלמה את-בית ה' ואת-בית המזבח ואת כל-הבא על-לב שלמה לעשות
 בבית-ה' ובביתו הצליח: מקביל בתוכנו לפסוק ז אצלנו ויהי ביום כלות משה להקים את-המשכן

ו לפני יהוה שש-עגלות צב ושני-עשר בקר עגלה על-שני הנשאים
 וישור לאחד ויקריבו אותם לפני המשכן: ויאמר יהוה אל-משה לאמר:
 קח מאתם והיו לעבד את-עבדת אהל מועד ונתתה אותם אל-הלויים
 איש כפי עבדתו: ויקח משה את-העגלות ואת-הבקר ויתן אותם
 אל-הלויים: את | שתי העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני גרשון כפי
 עבדתם: ואת | ארבע העגלות ואת שמנת הבקר נתן לבני מררי כפי
 עבדתם ביד איתמר בן-אהרן הכהן: ולבני קהת לא נתן כפי-עבדת
 הקדש עליהם בפתח ישאו: ויקריבו הנשאים את חנכת המזבח ביום
 המשח אתו ויקריבו הנשאים את-קרבנם לפני המזבח: ויאמר יהוה
 אל-משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את-קרבנם לחנכת
 המזבח: ויהי המקריב ביום הראשון מד
 את-קרבנו נחשון בן-עמינדב למטה יהודה: וקרבנו קערת-כסף
 אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל

תרגום אונקלוס

קדם יי שית עגלן פד מחפזו ותרין עשר תורין עגלתא על תרין רברביא ותור לחד וקריבו יתהון לקדם משכנא י ואמר יי למשה למימר יא קבל מנהון ויהון למפלח ית פולחן משכן זמנא ותתן יתהון ללואי גבר כמסת פולחנה יב ונסיב משה ית עגלתא וית תורין ויהב יתהון ללואי יג ית תרמין עגלתא וית ארבעת תורי יב לבני גרשון כמסת פולחנהון יד וית ארבע עגלתא וית תמניא תורי יה לבני מררי כמסת פולחנהון בידא דאיתמר בר אהרן כהנא טו ולבני קהת לא יב ארי פולחן קודשא עליהון ככתפא נטלין טז וקריבו רברביא ית חנכת מדבחא ביומא דרבינו יתה וקריבו רברביא ית קרבהון לקדם מדבחא יז ואמר יי למשה רבא חד ליומא רבא חד ליומא יקרבון ית קרבנהון לחנכת מדבחא יח והוה דמקרב ביומא קדמאה ית קרבנה נחשון בר עמינדב לשבטא דיהודה יט וקרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי

פירוש רש"י

(ט) שש עגלות צב. אין צב אלא מחפים, וכן "ובצבים ובפרדים" (ישעיה כו:לו), עגלות מכסות קרויות צבים: ויקריבו אותם לפני המשכן. שלא קבל משה מידם עד שנאמר לו מפי המקום. אמר רבי נתן, מה ראו הנשאים להתנדב כאן בתחלה ובמלאכת המשכן לא התנדבו תחלה, אלא כך אמרו הנשאים, יתנדבו צבור מה שיתנדבו ומה שמחסרין אנו משלימין, כיון שראו שהשלימו צבור את הכל, שנאמר "והמלאכה היתה דיים" (שמות כו:אג), אמרו, מעתה מה לנו לעשות "הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולהשן" (שם פסוק לו), לכך התנדבו כאן תחלה: (יג) כפי עבדתם. שהיה משא בני גרשון קל משל מררי, שהיו נושאים הקרשים והעמודים והאדנים: (טו) כי עבדת הקדש עליהם. משא דבר הקדשה, "הארן והשלחן וגו'" (לעיל

ג:לא), לפיכך "בפתח ישאו": (טז) ויקריבו הנשאים את חנכת המזבח. לאחר שהתנדבו העגלות והבקר לשאת המשכן, נשאם לבם להתנדב קרבנות המזבח לחנכו: ויקריבו הנשאים את קרבנם לפני המזבח. כי לא קבל משה מידם עד שנאמר לו מפי הגבורה: (יז) יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח. ועדין לא היה יודע משה היאך יקריבו, אם כסדר תולדותם אם כסדר המסעות, עד שנאמר לו מפי הקדוש ברוך הוא, יקריבו למסעות איש יומו: (יח) ביום הראשון. אותו היום נטל עשר עטרות, ראשון למעשה בראשית, ראשון לנשאים וכו', כדאיתא בסדר עולם: למטה יהודה. יחסו הכתוב על שבטו, ולא שגבה משבטו והקריב. או אינו אומר "למטה יהודה" אלא שגבה משבטו והביא, תלמוד לומר "זה קרבן נחשון" (להלן פסוק כג), משלו הביא:

ו כ הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה נשא
 כא זהב מלאה קטרת: פר אחד בין בקר איל אחד כבש אחד בין שנתו
 כב, כג לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נחשון
 בין עמינדב:

כד, כה ביום השני הקריב נתנאל בין צוער נשיא יששכר: הקרב את קרבנו מה
 קצרת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 כו בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת
 כז עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בין בקר איל אחד כבש אחד
 כח, כט בין שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים

תרגום אונקלוס

קודש תרויהוץ מלן סלתא דפילא במשח למנחתא כ בזיכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטורת בוסמיא כא תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא כב צפיר בר עזין חד לחטאתא כג ולנכסת קודשיא תורין תרין דכרין חמשה גדיי חמשה אמרין בני שתא חמשה דין קרבנא דנחשון בר עמינדב כד ביומא תנינא קריב נתנאל בר צוער רבה דיששכר כה קריב ית קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין קודשיא תרויהוץ מלן סלתא דפילא במשח למנחתא כו בזיכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטורת בוסמיא כז תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא כח צפיר בר עזין חד לחטאתא כט ולנכסת קודשיא תורין תרין

פירוש רש"י

(יט) שניהם מלאים סלת. למנחת נדבה: (כ) עשרה זהב. כתרגומו, משקל עשר שקלי הקדש היה בה: מלאה קטרת. לא מצינו קטרת ליחיד ולא על מזבח החיצון אלא זו בלבד, והוראת שעה היתה: (כא) פר אחד. מיוחד שבעדרו: (כב) שעיר עזים אחד לחטאת. לכפר על קבר התהום, טמאת ספק: (כד-כה) הקריב נתנאל בין צוער, הקרב את קרבנו. מה תלמוד לומר "הקריב" בשבטו של יששכר מה שלא נאמר בכל השבטים, לפי שבא ראובן וערער ואמר, די שקדמני יהודה אחי, אקריב אני אחריו. אמר לו משה, מפי הגבורה נאמר לי שיקריבו כסדר מסען לדגליהם, לכך אמר "הקרב את קרבנו" והוא חסר יו"ד, שהוא משמש "הקרב" לשון צווי, שמפי הגבורה נצטוה "הקרב". ומהו "הקריב הקרב" שני פעמים, שבשביל שני דברים זכה להקריב שני לשבטים, אחת שהיו יודעים בתורה, שנאמר "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים" (דברי הימים ה:עב) ואחת שהם נתנו עצה לנשיאים להתנדב קרבנות הללו, וביסודו של רבי משה הדרשן מצאתי, אמר רבי פנחס בן יאיר, נתנאל בין צוער השיאן עצה זו: קצרת כסף. מנין אותיותיו בגימטריא תתק"ל, כנגד שנותיו של אדם הראשון: שלשים ומאה משקלה.

על שם שכשהעמיד תולדות לקיום העולם בן מאה ושלשים שנה היה, שנאמר "ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו וגו'" (בראשית ה:ג): מזרק אחד כסף. בגימטריא תק"כ, על שם נח שהעמיד תולדות בן ת"ק שנה, ועל שם עשרים שנה שנגזרה גזרת המבול קודם תולדותיו, כמו שפרשתי אצל "והיו ימיו מאה ועשרים שנה" (בראשית ה:לה), לפיכך נאמר מזרק אחד כסף ולא נאמר "מזרק כסף אחד" כמו שנאמר בקערה, לומר שאף אותיות של "אחד" מצטרפות למנין: שבעים שקל. כנגד שבעים אמות שיצאו מבניו: (כו) כף אחת. כנגד התורה שנתנה מידו של הקדוש ברוך הוא: עשרה זהב. כנגד עשרת הדברות: מלאה קטרת. גימטריא של קטרת תר"ג מצוות, ובבלבד שתחליף קו"ף בדל"ת על ידי א"ת ב"ש ג"ר ד"ק: (כז) פר אחד. כנגד אברהם שנאמר בו "ויקח בן בקר" (בראשית טו:ז): איל אחד. כנגד יצחק, "ויקח את האיל וגו'" (שם יט:ג): כבש אחד. כנגד יעקב, "והכשבים הפריד יעקב" (בראשית כח:יט): (כח) שעיר עזים. לכפר על מכירת יוסף, שנאמר בה "וישחטו שעיר עזים" (בראשית לג:לא): (כט) ולזבח השלמים בקר שנים. כנגד משה ואהרן שנתנו שלום בין ישראל לאביהם שבשמים:

ו

אֵילִם חֲמֹשֶׁה עֶתְדִים חֲמֹשֶׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמֹשֶׁה זֶה קָרַבַּן נִתְּנָאֵל
בֶּן־צוּעָר:

ל, לא ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב בן-חלון: קרבנו קערת-כסף מו

אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה

לג זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד בן-שנתו

לד, לה לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שניים אילם

חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה חמשה זה קרבן אליאב
בן-חלון:

לו, לז ביום הרביעי נשיא לבני ראובן אליצור בן-שדיאור: קרבנו מז

קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל

לח בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת

לט עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן-בקר איל אחד כבש-אחד

מ, מא בן-שנתו לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שניים

אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני-שנה חמשה זה קרבן אליצור
בן-שדיאור:

מב, מג ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלמיאל בן-צורישידי: קרבנו מח

קערת-כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל

תרגום אונקלוס

דכרין חמשה גדיי חמשה אמרין בני שתא חמשה דין קרבן נתנאל בר צוער ל ביומא תליתאה רבא לבני זבולן אליאב בר חלון לא קרבנה מגסתא דכסף
חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא דפילא במשח למנחתא לב בזיכא חדא
מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטורת בוסמיא לג תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא לד צפיר בר עזין חד לחטאתא לה ולנכסת
קודשיא תורין תרין דכרין חמשה גדיי חמשה אמרין בני שתא חמשה דין קרבן אליאב בר חלון לו ביומא רביעאה רבא לבני ראובן אליצור בר שדיאור
לו קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא דפילא
במשח למנחתא לה בזיכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטורת בוסמיא לג תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא מ צפיר בר
עזין חד לחטאתא מא ולנכסת קודשיא תורין תרין דכרין חמשה גדיי חמשה אמרין בני שתא חמשה דין קרבן אליצור בר שדיאור מב ביומא חמישאה
רבא לבני שמעון שלמיאל בר צורישידי מג קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין

פירוש רש"י

אילם עתדים כבשים. שלשה מינים כנגד כהנים ולוים וישראלים, ומקריב "לבני זבולן", וכן כלם, אבל בנתנאל שנאמר
ובכנגד תורה נביאים וכתובים. שלש חמשיות, כנגד חמשה
חמשיין, וחמשת הדברות הכתובין על לוח אחד, וחמשה
הכתובין על השני. עד כאן מיסודו של רבי משה הדרשן:
ל) ביום השלישי נשיא וגו'. ביום השלישי היה הנשיא

המקריב "לבני זבולן", וכן כלם, אבל בנתנאל שנאמר
בו "הקריב נתנאל" (לעיל פסוק כד) נופל אחריו הלשון לומר
"נשיא יששכר", לפי שכבר הזכיר שמו והקריבתו,
ובכשאר שלא נאמר בהן 'הקריב' נופל עליהן לשון זה "נשיא
לבני פלוני", אותו היום היה הנשיא המקריב לשבט פלוני:

ו מד

מה

מו, מז

מח, מט

ז א, ב

ג

ד

ה, ו

בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֹּף אַחַת
 עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֶיִל אֶחָד כֹּבֵשׁ־אֶחָד
 בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם
 אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתֻדִים חֲמִשָּׁה כֹּבֵשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן שְׁלַמֵּי־אֵל
 בֶּן־צֹרִישְׁדֵי:

בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לְבְנֵי גֵד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף
 אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֹּף אַחַת עֶשְׂרֵה
 זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֶיִל אֶחָד כֹּבֵשׁ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ
 לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
 חֲמִשָּׁה עֲתֻדִים חֲמִשָּׁה כֹּבֵשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֶלְיָסָף
 בֶּן־דְּעוּאֵל:

בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לְבְנֵי אֶפְרַיִם אֶלִישַׁמֶע בֶּן־עַמִּיהוּד: קָרְבָּנוֹ
 קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים שֶׁקֶל
 בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֹּף אַחַת
 עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֶיִל אֶחָד כֹּבֵשׁ־אֶחָד
 בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם

תרגום אונקלוס

בסלעי קודשא תרויהוין מלן סלתא דפילא במשח למנחתא מד בזיכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטרת בוסמיא מה תור חד בר תורי דכר
 חד אמר חד בר שתה לעלתא מו צפיר בר עזין חד לחטאתא מו ולנכסת קודשיא תורין תרין דכרין חמשא גדיי חמשא אמרין בני שתא חמשא דין
 קרבן שלמיאל בר צורישדי מה ביומא שתימאה רבא לבני גד אלסוף בר דעואל מט קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הנה מתקלה מזרקא
 חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהוין מלן סלתא דפילא במשח למנחתא נ בזיכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטרת
 בוסמיא נא תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא נב צפיר בר עזין חד לחטאתא נג ולנכסת קודשיא תורין תרין דכרין חמשא גדיי חמשא
 אמרין בני שתא חמשא דין קרבן אלסוף בר דעואל א ביומא שביעאה רבא לבני אפרים אלישמע בר עמיהוד כ קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין
 סלעין הנה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהוין מלן סלתא דפילא במשח למנחתא ג בזיכא חדא מתקל עשר סלעין
 היא דדהב מליא קטרת בוסמיא ד תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא ה צפיר בר עזין חד לחטאתא ו ולנכסת קודשיא תורין תרין

מפתח סדרי התנ"ך

הפטרת הסדר מנבואות ירמיה [יז:לח] הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשעלים כיימדי דברלי בו זכר אצקנונו עוד על-כן המו מעלי לו רחם ארחמנו נאם-ה':
 מדוע זכה נשיא שבט אפרים לפתוח את הסדר הזה?

כפי ציווי יעקב בברכתו את מנשה ואפרים. וישם את אפרים. בברכתו לפני מנשה, להקדימו בדגלים ובחנכת הנשיאים: [רש"י בראשית מב:כ]
 ובמדרש רבי תנחומא [נשא כ] אלו שלושה דברים שעשו הנשיאים שלא כהוגן וקיבלן הקב"ה... ושאינן קרבן יחיד דוחה שבת, וקורבן של נשיא שבת
 אפרים דחה את השבת. מדרש רבה [סוף אות ה] חולק על כך: שלא תאמר היאך חילל את השבת, והלא אין קרבן יחיד דוחה את השבת וזה הקריב
 בשבת. אמר הקב"ה לא על פיו עשה, שאני אמרתי למשה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם.. בלא הפסק יקריבו זה אחר זה.

ז

אֵילִם חֲמֹשֶׁה עֲתָדִים חֲמֹשֶׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמֹשֶׁה זֶה קָרַבַּן אֲלֵי־שֹׁמֵעַ
בֶּן־עַמִּיהוּד:

ח. ז. בְּיוֹם הַשְּׂמִינִי נָשִׂיא לְבָנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצֹוֹר: קָרַבְנוֹ נא

קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל

ט בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת

י עֲשֶׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בְּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד

יא, יב בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם

אֵילִם חֲמֹשֶׁה עֲתָדִים חֲמֹשֶׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמֹשֶׁה זֶה קָרַבַּן גַּמְלִיאֵל

בֶּן־פְּדָהצֹוֹר:

יג, יד בְּיוֹם הַתְּשִׁיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי בְנִימָן אֲבִידָן בֶּן־גְּדֵעֲנִי: קָרַבְנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף נב

אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

טו הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֲשֶׂרָה

טז זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בְּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ

יז, יח לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם

חֲמֹשֶׁה עֲתָדִים חֲמֹשֶׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמֹשֶׁה זֶה קָרַבַּן אֲבִידָן

בֶּן־גְּדֵעֲנִי:

יט, כ בְּיוֹם הָעֲשִׂירִי נָשִׂיא לְבָנֵי דָן אַחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדַּי: קָרַבְנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף נג

אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

כא הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֲשֶׂרָה

כב זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בְּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ

תרגום אונקלוס

דכרין חמשה גדיי חמשה אמרין בני שתא חמשה דין קרבן אלישמע בר עמיהוד ז ביומא תמינאה רבא לבני מנשה גמליאל בר פדהצור
ח קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא
דפילא במשח למנחתא ט בויכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטרות בוסמיא י תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה
לעלתא יא צפיר בר עזין חד לחטאתא יב ולנכסת קודשיא תורין דכרין חמשה גדיי חמשה אמרין בני שתא חמשה דין קרבן
גמליאל בר פדהצור יג ביומא תשיעאה רבא לבני בנימן אבידן בר גדעני יד קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה
מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא דפילא במשח למנחתא טו בויכא חדא מתקל עשר סלעין היא
דדהב מליא קטרות בוסמיא טז תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא יז צפיר בר עזין חד לחטאתא יח ולנכסת קודשיא תורין דכרין
דכרין חמשה גדיי חמשה אמרין בני שתא חמשה דין קרבן אמרין בר גדעוני יט ביומא עשיראה רבא לבני דן אחיעזר בר עמישדי
כ קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא
דפילא במשח למנחתא כא בויכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטרות בוסמיא כב תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה

ז, כג, כד

לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׂים בְּנִי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אַחִיעֶזֶר
בֶּן־עַמִּישַׁדַּי:

כה, כו ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעיאל בן־עכרון: קרבנו נד שביעי

קֶעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שְׁקָל
בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֹּף אַחַת
עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כִּבְש־אֶחָד
בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם
אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׂים בְּנִי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פִּגְעִיאֵל
בֶּן־עַכְרֹן:

לב, לא ביום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי אחירע בן־עינן: קרבנו נה

קֶעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שְׁקָל
בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֹּף אַחַת
עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כִּבְש־אֶחָד
בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם
אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׂים בְּנִי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אַחִירֵע
בֶּן־עֵינָן:

לו זאת חנכת המזבח ביום המשח אתו מאת נשיאי ישראל קצרת כסף נז

שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מִזְרָק־כֶּסֶף שְׁנַיִם עֶשֶׂר כַּפֹּת זָהָב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה:

תרגום אונקלוס

לְעֹלָתָא כג צפיר בר עזין חד לחטאתא כד ולנכסת קודשיא תורין דכרין חמשא גדיי חמשא אמרין בני שתא חמשא דין קרבן
אחיעזר בר עמישדי כה ביומא חד עשר יומא רבא לבני אשר פגעיאל בר עכרון כו קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה
מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא דפילא במשח למנחתא כו בזיכא חדא מתקל עשר סלעין היא
דדהב מליא קטרת בוסמיא כה תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא כט צפיר בר עזין חד לחטאתא ל ולנכסת קודשיא תורין תרין
דכרין חמשא גדיי חמשא אמרין בני שתא חמשא דין קרבן פגעיאל בר עכרון לא ביומא תרי עשר יומא רבא לבני נפתלי אחירע בר עינן
לב קרבנה מגסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא דפילא
במשח למנחתא לג בזיכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קטרת בוסמיא לד תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתה לעלתא
לה צפיר בר עזין חד לחטאתא לו ולנכסת קודשיא תורין דכרין חמשא גדיי חמשא אמרין בני שתא חמשא דין קרבן אחירע בר עינן
לו דא חנכת מדבחה ביומא דרבינו יתה מן רבבי ישראל מגיסי כספא תרתא עשרי מזרקי כספא תרין עשר בזיכי דדהבא תרתא עשרי

פירושו רש"י

סדר ז (לו) ביום המשח אתו. בו ביום שנמשח הקריב, כשהוא אומר "ביום משחו אתם" (ויקרא ג:מח),
ומה אני מקיים "אחרי המשח" (להלן פסוק מא), שנמשח תחלה למדנו שנמשח ביום, ומה תלמוד לומר "ביום
ואחר כך הקריב. או "אחרי המשח" לאחר זמן, המשח אתו", ביום שנמשח הקריב: קצרת כסף
ולא בא ללמד "ביום המשח" אלא לומר שנמשח ביום, שתיים עשרה. הם הם שהתנדבו, ולא ארע בהם פסול:

ז לח שלשים ומאה הקערה האחת כסף ושבעים המזרק האחד כל כסף
 לט הכלים אלפים וארבע מאות בשקל הקדש: כפות זהב שתיים-עשרה
 מלאת קטרת עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כל-זהב הכפות
 מ עשרים ומאה: כל-הבקר לעלה שנים עשר פרים אילם שנים-עשר
 כבשים בני-שנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים שנים עשר
 מא לחטאת: וכל בקר זבח השלמים עשרים וארבעה פרים אילם ששים
 עתדים ששים כבשים בני-שנה ששים זאת חנפת המזבח אחרי
 מב המשח אתו: ובבא משה אל-אהל מועד לדבר אתו וישמע את-הקול
 מדבר אליו מעל הכפרת אשר על-ארון העדות מבין שני הכרבים
 וידבר אליו:

תרגום אונקלוס

לח מאה ותלתין סלעין הוה מתקלא דמגיסתא חדא דכספא ושבעין דמזרקא חד כל כסף מניא תריין אלפין וארבע מאה בסלעי קודשא
 לט בזיכי דדקבא תרתי עשרי מלין קטרת בוסמיא מתקל עשר סלעין הוה מתקלא דבזיכא בסלעי קודשא כל דהב בזיכא מאה ועשרין
 מ כל תורי לעלתא תרי עשר תורין דכרין תרי עשר אמרין בני שתא תרי עשר ומנחתהון וצפירי בר עזין תרי עשר לחטאתא מא וכל תורי
 לנכסת קודשיא עשרין וארבעא תורין דכרין שתין גדן שתין אמרין בני שתא שתין דא חנכת מדבחא בתר דרבינו יתה מב וכד עליל משה
 למשכן זמנא למלא עמה ושמע ית קלא דמתמלל עמה מעלוי כפרתא די על ארונא דסהדותא מבין תריין פרוכיא ומתמלל עמה

פירוש רש"י

לח) שלשים ומאה הקערה האחת וגו'. מה תלמוד לומר, לפי שנאמר "שלשים ומאה משקלה" ולא פרש באיזו שקל, לכך חזר ושנאה כאן וכלל בכלן "כל כסף הכלים וגו' בשקל הקדש": כל כסף הכלים וגו'. למדך שהיו כלי המקדש מכונים במשקלן, שוקלן אחד אחד ושוקלן כלן כאחד, לא רבה ולא מעט: (לט) כפות זהב שתיים עשרה. למה נאמר, לפי שנאמר "כף אחת עשרה זהב", היא של זהב ומשקלה עשרה שקלים של כסף, או אינו אלא כף אחת של כסף ומשקלה עשרה שקלי זהב, ושקלי זהב אין משקלם שוה לשל כסף, תלמוד לומר "כפות זהב", של זהב היו: (מב) ובבא משה. שני כתובים המכחישים זה את זה,

בא שלישי והכריע ביניהם. כתוב אחד אומר "וידבר ה' אליו מאהל מועד" (ויקרא א:א) והוא חוץ לפרכת, וכתוב אחד אומר "ודברתי אתך מעל הכפרת" (שמות יח:כב), בא זה והכריע ביניהם, משה בא אל אהל מועד, ושם שומע את הקול הבא "מעל הכפרת מבין שני הכרובים", הקול יוצא מן השמים לבין שני הכרובים ומשם יצא לאהל מועד: מדבר. כמו מדבר, כבודו של מעלה לומר כן, "מדבר" בינו לבין עצמו, ומשה שומע מאליו: וידבר אליו. למעט את אהרן מן הדברות: וישמע את הקול. יכול קול נמוך, תלמוד לומר "את הקול", הוא הקול שנדבר עמו בסיני, וכשמגיע לפתח היה נפסק ולא היה יוצא חוץ לאהל: